

KUNSTNEREN SOM **DISCOKUGLE**

Ligesom discokuglens refleksion giver kunsten ikke nødvendigvis mening. Den reflekterer bare det lys der falder på den, den virkelighed, der er omkring den.

4

KRISTIAN SVERDRUP / BORTHIGSGADE

Man skulle næsten tro, det var iscenesat. Kristian Sverdrup står nøgen i gangen og vifter med et håndklæde. »Vent lige et øjeblik!«, bedyrer han. Et par minutter efter kommer han påklædt ud i opgangen og giver mig hånden med et nysgerigt, intenst blik. Havde han glemt aftalen eller glædet sig til den?

Kristian byder mig en smøg, som vi ryger foran opgangen med udsigt til husene i Lyngbyvej-kvarteret. Jeg bemærker hans haltende gang. Han forklarer, at han som barn fik konstateret »cerebral pares«, en spastisk lammelse i den ene side af kroppen. Af samme grund sidder hans ene hånd indadvendt og kan kun bruges meget begrænset.

Hvordan kan man være billedhugger med kun én hånd? »Det kan man sagtens. Jeg er så heldig at have en assistent, der kan lave meget af det fysiske arbejde. Det er så mig, der får ideerne og laver tegningerne og skitserne. Der er vores samfund meget gavmildt. Jeg får faktisk jævnligt hjælp stillet til rådighed«.

I billedhuggerens let rodede lejlighed serveres en kop knaldsort kaffe. Over stuebordet hænger den klassiske Superflex-plakat: Foreigners please don't leave us alone with the Danes. Jeg bemærker et playmobilsørøverskib, der står på reolen. »Er det ikke fedt?« spørger Kristian. Jeg nikker. Jeg havde selv samme skib. Som barn. Han fortsætter ivrigt: »Ja, jeg har faktisk alt mit playmobil stående stadigvæk. Der kom en ny piratfilm sidste år. Den film skulle jeg da ind og se med mine nevøer. Og så legede vi sørøvere bagefter. I gamle dage, du ved, der jeg havde også det der skib. Jeg elskede ham der Kaptajn Klo, fordi han havde en hånd lige som mig. Da jeg blev 40, ville jeg gerne have, at Kaptajn Klo skulle på togt igen, og så gav mine nevøer mig sørøverskibet som fællesgave. Så har vi simpelthen leget helt uhæmmet med det lige siden!«

Hans begejstring er helt uforfalsket. Kunstneren som legebarn, tænker jeg. Ikke helt det billede, jeg havde dannet mig ud fra min research, som pegede på en selv- og formbevidst kunstner. På Kristians hjemmeside og forskellige andre steder på nettet fremstår han som et paradoks: Han hævder at være en politisk kunstner, men hans værker virker ofte meget optagede af form og æstetik, og nogle af dem ligner mest af alt lækkert design.

Er du en politisk kunstner? »Ja, det er jeg. Som regel arbejder jeg med et emne, der er spændende, og det finder jeg hovedsagelig i samtiden. Mit sidste store værk var meget politisk.»Decade debris« hed det. Det var en udstilling, jeg lavede i samarbejde med en antropolog; en arkæologisk gennemgang af det første årti i dette århundrede. Der var skulpturer med titler som '9/11', 'Migration' og 'Clash of Civilisations'. Mit mål var at grave igennem årtiet og spørge: 'Hvad var det, der skete?«

Har du så et konkret politisk budskab i forhold til det årti? »Det var selvfølgelig det årti, hvor der blev løjet for, at vi skulle i krig, og hvor muslimer blev lagt for had, men mit formål er mere at afspejle og beskrive virkeligheden end at komme med et bestemt budskab. Det må gerne være sådan at beskueren skal bruge hovedet selv.«

Altså en politisk kunstner uden et decideret politisk budskab? »Budskabet er der jo. Og som regel er der også en tekst, der forklarer noget. Men det er ikke det samme som, at det er entydigt, eller at alle lige kan læse det. Jeg er meget fascineret af »tegn«, altså ting, der peger på noget eller symboliserer noget. Jeg har for eksempel lavet denne her skulptur efter en workshop på Vestbredden med palæstinensiske unge.« Han rækker mig mig en tung jernskulptur, som han har stående i vinduet. »Folk, der kan arabisk og hebraisk kan straks se, hvad der står på hver sit sprog. Her står der 'tro' og her 'politik'. Det er fandeme en dødelig cocktail!« Jeg mærker værket i hånden. Skulpturen er tung og nærmest brutal. Ved nærmere eftersyn kan jeg godt se, at det ikke er den rene designhygge.

Men hvad hvis folk ikke forstår dit budskab? »Det er jo publikums problem. Det handler meget om, hvad det er for et publikum, vi har. Enhver kan få et indtryk, men de fleste ved ikke ret meget om kunst, og det er en skam. For mig er det enkelt nok: Kunstens rolle er at afspejle samtiden. Hulemalerierne, for eksempel, viser nogen, der kaster spyd i maven på en bjørn. Det er et billede på tiden, de levede i. Jeg viser det, der sker i min samtid. Men det betyder ikke, at jeg forklarer alting. Et kunstværk er ikke et produkt, der er klar til brug. Det er ikke et design. Michelangelo skulle engang lave et gravmonument til paven! Tre eller fire skulpturer begyndte han på, han var halvejs. Så døde Paven. Fuck mand! Han stod der på billedhuggergården i Firenze og vidste ikke, hvad han skulle gøre! Så kom der en ny pave; han var fuldstændig ligeglad med de skulpturer, og værket blev gemt væk, for Michelangelo måtte videre, han skulle jo tjene penge. Pointen er, at det værk blev et mesterværk. Fordi det var ét af de få værker, som viser det ufærdiges potentiale. De forskellige veje ting kan gå, og som beskueren må digte med på.«

Lad os sige, at det moderne publikum ikke har blik for det 'ufuldendte' – men blot tænker: »Nej hvor er den flot«, og så køber den til hjemmet ... »Det gør jo på en måde ikke noget. Det må folk selv om. Selv om jeg selvfølgelig foretrækker, at de opdager budskabet på et tidspunkt. Jeg har lavet et IKEA-krucifiks. En kommentar til masseforbruget. IKEA-kataloget bliver trykt i lige så mange eksemplarer som Biblen og der er nogle mennesker, der sværger til IKEA, som andre til Biblen. Faktisk flere. Forbruget er blevet en religion. Så lavede jeg et IKEA-kors. Så kan du lægge dig ned og bede til IKEA!« →

5

Men der er jo samtidig flot. Det er lækkert design. Kunne det ikke blive en kommerciel succes? »Jo, faktisk var det lige før vi overvejede, om vi skal sælge konceptet til IKEA! I Nordsverige ligger der en kæmpe IKEA så langt væk fra alting, at der anlagt en campingplads, hvor folk kan bo, mens de køber ind. Og inde i den her gigantiske IKEA er der en kirke, hvor de holder gudstjeneste hver søndag. Så kommer folk langvejs fra og for at købe ind og bede i IKEA-kirken! Men nogle af mine værker er mere tydelige og mindre ironiske. Som det her værk, 'In the shadow of Dannebrog', hvor du ser Dannebrog fra siden, men ovenfra ser du et hagekors. Det var under Fogh-regeringen, hvor DF var støtteparti, og hvor der var kommet den her harske tone med Nazi-præster, der stod og prædikede og gav et meget dårligt billede af Danmark. Det virkede naturligt for mig at lave det værk.«

Har det aldrig været fristende for dig at få dine værker sat i masseproduktion? »Det er der flere, der har forslået. Den æstetiske skønhed ville måske ikke lide. Men nødvendigheden ville. Hvis jeg begynder at masseproducere, så er det jo ikke en værk mere, så er det et produkt. Men faktisk er det heller ikke nemt at tjene penge på det. Folk kender slet ikke omkostningerne ved at producere unika. De synes måske 5-10.000 kr. er meget, men det er faktisk produktionsomkostningerne! Og unika er meget skrøbelige. »Det her værk«, Kristian hentyder til en flad, hvid doughnut-lignende skulptur i et meget smukt design, »det er trukket op i våd gips. Det er lavet i en form, der er opdelt i 13 stykker. Nogle af dem er knækket under en transport. Det er jeg fandeme ked af! Det kan ikke repareres. Man kunne også printe det i plastic, men så ville du have omkostninger mellem 20.000 og 40.000. Og så er det heller ikke rigtig et 'værk' længere.«

Når jeg hænger lidt fast i det her med design og masseproduktion versus kunst, er det også fordi Østerbro, hvor du bor, er kendt som et »pænt« kvarter. Lækre velindrettede lejligheder, ro og orden. Hvis du ikke vil sælge dine ting som pænt design, passer du så overhovedet ind her? »Jeg har altid boet på Østerbro. Jeg føler mig hjemme her. Mange af mine kammerater bor på Vesterbro, og jeg overvejede det også, men Østerbro er mere rummelig. Man kan måske sige om Vesterbro, at der er en bestemt måde, man skal være cool og kunstner på. Du skal hele tiden være på caféer og barer og drikke dig pissestiv. Du må leve hårdt. Der er nogen af dem, der kører i sænk. Jeg tror, jeg er blevet for vant til Østerbro og til at have familien tæt på. I Lyngbyvej-kvarteret, hvor jeg boede i mange år, kender folk hinanden og vi har fælleshuset Ulrik. Der er onsdagsspising og torsdagsspising. Der er gymnastik og sommerfest og loppemarked og fastelavn. Folk hilser på hinanden.

Jeg er jo sådan én, der er let genkendelig, én af kvarterets originaler. Det er pissevigtigt, at der er nogen tosser. Jeg havde besøg af en svensk kunstner, jeg kender. Først skældte han mig ud i 3 dage for at være selvoptaget. Så til sidst aftenen inden han skulle rejse drak vi nogle whiskyer sammen, og han endte med at sige: »Det største kunstværk, det er ikke det, du laver, det er dig selv.« →

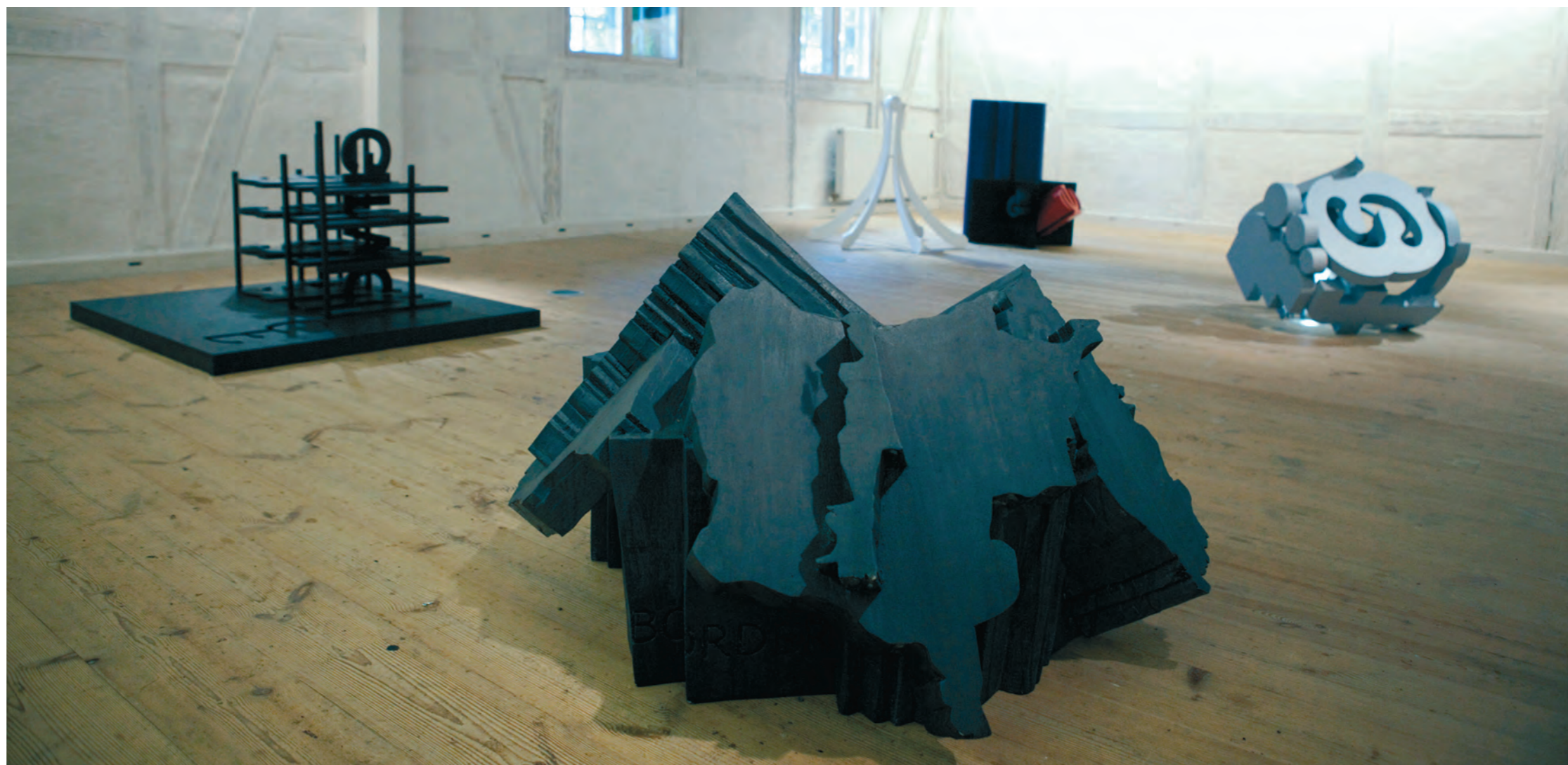

Foto: Jens Brink

Foto: Camilla Hylleberg

At man ikke kan trække en tydelig streg mellem kunstneren og mennesket Kristian Sverdrup (og hvorfor skulle man?) bekræftes af det projekt han arbejder på for tiden. Han er gået i gang med at lave et værk inspireret af sin egen usædvanlige hjerne: »Lige nu arbejder jeg på et projekt til Elsass centret, fordi der er en kæmpe stor hjernekonference i 2015. Jeg fortalte dig, at hele min venstre side er spastisk. Den anden er fin nok. Jeg har nogle billeder af min hjerne, hvor man kan se det. Man kan se et stort dødt område, det er bevægelsescentret for venstre del af kroppen. Jeg har lavet en hjerne i stort format. Jeg skal også bruge min hjerne i samarbejde med kunstneren Jeppe Hein. Han har tænkt sig at vi skal bruge dele af min hjerne til at lave et sofaarrangement.«

Et sofaarrangement? »Ja, han har tænkt sig at lave en mødepavillon til konferencen med et sofaarrangement. Jeg har lavet et skitseudkast, og Jeppe han vil gerne køre sit team indover. Det lød egentlig meget fedt. De ville lave en slags puder ud af min hjerne. En slags hjerne-lounge. Og jeg har også fået mit helt eget parallelle projekt på konferencen.«

Hvordan fik du den idé med at bruge din hjerne i et kunstværk? »Jo, da Jeppe ringede til mig for at lave noget sammen, havde jeg lige fået scannet hjernen for epilepsi. Jeg fik lov at få billederne med. Sindsygt meget materiale! Jeg fik lyst til at bruge det til noget i forhold til min situation: Jeg er jo meget, meget let ramt, for jeg kan stadig tale. Der er nogen, som ikke kan noget som helst uden hjælpere, selvom de er kloge og har børn. Da jeg så det der billedmateriale, blev jeg helt vildt glad. Jeg brugte flere dage på at kigge på det sammen med kusine, der er læge. Vi gav alting navne, ligesom man gør på stjernehimlen.«

Efter at have vist mig nogle billeder af sin hjerne på computeren, har Kristian fået lyst lidt til frisk luft og en smøg, og vi spadserer side om side op igennem Lyngbyvej-kvarteret. Hans halten er meget karakteristisk, og der bliver hilst på ham undervejs. Han bemærker og kommenterer de små detaljer, der gør husene uensartede: døre, fortrapper, gelændere.

Er det en del af det, at være kunstner: at man hele tiden leder efter materiale? »Ja, det kan man godt sige. Man er hele tiden på jagt. Ligesom når man går en tur ned ad gaden. Man må gribe det, man kan få. Det er at være billedkunstner. Jeg plejer at kalde mig selv 'billedhugger'. Jeg hugger og stjæler de ting, jeg ser. Hvis jeg skulle sige det meget abstrakt, så er kunsten en slags discokugle, der reflekterer alt det, der afspejler sig i den. Ligesom discokuglens refleksion giver kunsten ikke nødvendigvis mening. Den reflekterer bare det lys der falder på den, den virkelighed, der er omkring den. Og det er den discokugle, publikum selv skal læse mening ind i.«

Se mere på www.kristiansverdrup.dk

Foto: Camilla Hylleberg